

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē yuddhakāṇḍē
॥ ṣaḍviṃśatyadhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ṣaḍviṃśatyadhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

hanumatā bharataṃ prati
śrīrāmalakṣmaṇasītākartṛkavanavāsasambandhināṃ samēṣāṃ
vṛttānāṃ śrāvaṇam

bahūni nāma varṣāṇi
gatasya sumahadvanam ।
śṛṇōmyaham prītikaram
mama nāthasya kīrtanam ॥ 6.126.1 ॥

kalyāṇī bata gāthēyaṃ
laukikī pratibhāti mām ।
ēti jīvantamānandō
naram varṣaśatādapi ॥ 6.126.2 ॥

rāghavasya harīṇāṃ ca
kathamāsīt samāgamaḥ ।
kasmin dēśē kimāśritya
tattvamākhyāhi prcchataḥ ॥ 6.126.3 ॥

sa prṣṭō rājaputrēṇa
br̥syāṃ samupavēśitaḥ ।

ācacakṣē tataḥ sarvaṃ
rāmasya caritaṃ vanē || 6.126.4 ||

yathā pravrājītō rāmō
māturdattau varau tava |
yathā ca putrasōkēna
rājā daśarathō mṛtaḥ || 6.126.5 ||

yathā dūtaistvamānīta -
stūrṇaṃ rājagrḥāt prabhō |
tvayāyōdhyāṃ praviṣṭēna
yathā rājyaṃ na cēpsitam || 6.126.6 ||

citrakūṭagirim gatvā
rājyēnāmitrakarśanaḥ |
nimantritastvayā bhrātā
dharmamācaratā satām || 6.126.7 ||

sthitēna rājñō vacanē
yathā rājyaṃ visarjitam |
āryasya pādukē gr̥hya
yathāsi punarāgataḥ || 6.126.8 ||

sarvamētanmahābāhō
yathāvad viditaṃ tava |
tvayī pratiprayātē tu
yad vṛttaṃ tannibōdha mē || 6.126.9 ||

apayātē tvayī tadā
samudbhrāntamṛgadvijam |

paridyūnamivātyartham

tad vanam samapadyata || 6.126.10 ||

taddhastimṛditam ghōram

siṃhavyāghramṛgākulam |

pravivēśātha vijanam

sa mahad daṇḍakāvanam || 6.126.11 ||

tēṣāṃ purastād balavān

gacchatām gahanē vanē |

vinadan sumahānādam

virādhah pratyadrśyata || 6.126.12 ||

tamutkṣipya mahānāda -

mūrdhvaabāhumadhōmukham |

nikhātē prakṣipanti sma

nadantamiva kuñjaram || 6.126.13 ||

tat kṛtvā duṣkaram karma

bhrātarau rāmalakṣmaṇau |

sāyāhnē śarabhaṅgasya

ramyamāśramamīyatuḥ || 6.126.14 ||

śarabhaṅgē divam prāptē

rāmaḥ satyaparākramaḥ |

abhivādya munīn sarvā -

ñjanasthānamupāgamat || 6.126.15 ||

paścācchūrpaṇakhā nāma

rāmapārśvamupāgatā |

tatō rāmēṇa sandiṣṭō

lakṣmaṇaḥ sahasōtthitaḥ || 6.126.16 ||

pragrhya khaḍgaṃ cicchēda

karṇanāsaṃ mahābalaḥ |

caturdaśa sahasrāṇi

rakṣasāṃ bhīmakarmaṇām || 6.126.17 ||

hatāni vasatā tatra

rāghavēṇa mahātmanā |

ēkēna saha saṅgamyā

rāmēṇa raṇamūrdhani || 6.126.18 ||

ahnaścaturthabhāgēna

niḥśēṣā rākṣasāḥ kṛtāḥ |

mahābalā mahāvīryā -

stapasō viḥnakāriṇaḥ || 6.126.19 ||

nihatā rāghavēṇājau

daṇḍakāraṇyavāsinaḥ |

rākṣasāśca viniṣpiṣṭāḥ

kharaśca nihatō raṇē || 6.126.20 ||

dūṣaṇaṃ cāgratō hatvā

triśīrāstadanantaram |

tatastēnārditā bālā

rāvaṇaṃ samupāgatā || 6.126.21 ||

rāvaṇānucarō ghōrō

mārīcō nāma rākṣasaḥ |

lōbhayāmāsa vaidēhīm

bhūtvā ratnamayō mṛgaḥ || 6.126.22 ||

sā rāmamabravīd dṛṣṭvā

vaidēhī grhyatāmiti |

ayaṃ manōharaḥ kānta

āśramō nō bhaviṣyati || 6.126.23 ||

tatō rāmō dhanuṣpāṇi -

rmṛgaṃ tamanudhāvati |

sa taṃ jaghāna dhāvantaṃ

śarēṇānataparvaṇā || 6.126.24 ||

atha saumya daśagrīvō

mṛgaṃ yāti tu rāghavē |

lakṣmaṇē cāpi niṣkrāntē

pravivēśāśramaṃ tadā || 6.126.25 ||

jagrāha tarasā sītāṃ

grahaḥ khē rōhiṇīmiva |

trātukāmaṃ tatō yuddhē

hatvā grdhraṃ jaṭāyuṣam || 6.126.26 ||

pragrhya sahasā sītāṃ

jagāmāśu sa rākṣasaḥ |

tatastvadbhutasankāśaḥ

sthitāḥ parvatamūrdhani || 6.126.27 ||

sītāṃ grhītvā gacchantam

vānarāḥ parvatōpamāḥ |

dadṛśurvismitākārā

rāvaṇaṃ rākṣasādhipam || 6.126.28 ||

tataḥ śīghrataraṃ gatvā

tad vimānaṃ manōjavam |

āruhya saha vaidēhyā

puṣpakaṃ sa mahābalaḥ || 6.126.29 ||

pravivēśa tadā laṅkāṃ

rāvaṇō rākṣasēśvaraḥ |

tāṃ suvarṇapariṣkāre

śubhē mahati vēśmani || 6.126.30 ||

pravēśya maithilīṃ vākyaiḥ

sāntvayāmāsa rāvaṇaḥ |

tṛṇavad bhāṣitaṃ tasya

taṃ ca nairṛtapuṅgavam || 6.126.31 ||

acintayantī vaidēhī

hyaśōkavanikāṃ gatā |

nyavartata tadā rāmō

mṛgaṃ hatvā tadā vanē || 6.126.32 ||

nivartamānaḥ kākutsthō

dṛṣṭvā gr̥dhraṃ sa vivyathē |

gr̥dhraṃ hataṃ tadā dṛṣṭvā

rāmaḥ priyataraṃ pituḥ || 6.126.33 ||

mārgamāṇastu vaidēhīṃ

rāghavaḥ sahalakṣmaṇaḥ |

gōdāvarīmanucaran

vanōddēśāṃśca puṣpitān || 6.126.34 ||

āsēdaturmahāraṇyē

kabandham nāma rākṣasam |

tataḥ kabandhavacanād

rāmaḥ satyaparākramaḥ || 6.126.35 ||

ṛṣyamūkagiriṃ gatvā

sugrīvēṇa samāgataḥ |

tayōḥ samāgamaḥ pūrvam

prītyā hārdō vyajāyata || 6.126.36 ||

bhrātrā nirastaḥ kruddhēna

sugrīvō vālinā purā |

itarētarasaṃvādāt

pragāḍhaḥ praṇayastayōḥ || 6.126.37 ||

rāmaḥ svabāhuvīryēṇa

svarājyaṃ pratyapādayat |

vāliṇaṃ samarē hatvā

mahākāyaṃ mahābalaṃ || 6.126.38 ||

sugrīvaḥ sthāpitō rājyē

sahitaḥ sarvavānaraiḥ |

rāmāya pratijānītē

rājaputryāstu mārgaṇam || 6.126.39 ||

ādiṣṭā vānarēndrēṇa

sugrīvēṇa mahātmanā |

daśa kōṭyaḥ plavaṅgānām
sarvāḥ prasthāpitā diśaḥ || 6.126.40 ||

tēṣām nō viprakṛṣṭānām
vindhyē parvatasattamē |
bhṛśaṃ śōkābhitaptānām
mahān kālō'tyavartata || 6.126.41 ||

bhrātā tu grḍhrarājasya
sampātirnāma vīryavān |
samākhyāti sma vasatīm
sītām rāvaṇamandirē || 6.126.42 ||

sō'haṃ duḥkhaparītānām
duḥkhaṃ tajjñātinām nudan |
ātmavīryaṃ samāsthāya
yōjanānām śataṃ plutāḥ |
tatrāhamēkāmadrākṣa -
maśōkavanikāṃ gatām || 6.126.43 ||

kauśēyavastrām malinām
nirānandām dṛḍhavratām |
tayā samētya vidhivat
pṛṣṭvā sarvamaninditām || 6.126.44 ||

abhijñānaṃ mayā dattaṃ
rāmanāmāṅgulīyakam |
abhijñānaṃ maṇiṃ labdhvā
caritārthō'hamāgataḥ || 6.126.45 ||

mayā ca punarāgamyā
 rāmasyākliṣṭakarmanāḥ |
 abhijñānaṃ mayā datta -
 marciṣmān sa mahāmaṇiḥ || 6.126.46 ||

śrutvā tāṃ maithilīm rāma -
 stvāśaśaṃsē ca jīvitam |
 jīvitāntamanuprāptaḥ
 pītvāmṛtamivāturaḥ || 6.126.47 ||

udyōjayiṣyannudyōgaṃ
 dadhrē laṅkāvadhē manāḥ |
 jighāṃsuriva lōkāntē
 sarvān lōkān vibhāvasuḥ || 6.126.48 ||

tataḥ samudramāsādyā
 nalaṃ sētumakārayat |
 atarat kapivīrāṇāṃ
 vāhinī tēna sētunā || 6.126.49 ||

prahastamavadhīnnīlaḥ
 kumbhakarṇaṃ tu rāghavaḥ |
 lakṣmaṇō rāvaṇasutaṃ
 svayaṃ rāmastu rāvaṇam || 6.126.50 ||

sa śakrēṇa samāgamyā
 yamēna varuṇēna ca |
 mahēśvarasvayambhūbhyāṃ
 tathā daśarathēna ca || 6.126.51 ||

taiśca dattavaraḥ śrīmā -
 nṛṣibhiśca samāgataiḥ |
 surarṣibhiśca kākutsthō
 varān lēbhē parantapaḥ || 6.126.52 ||

sa tu dattavaraḥ prītyā
 vānaraiśca samāgataiḥ |
 puṣpakēṇa vimānēna
 kiṣkindhāmabhyupāgamat || 6.126.53 ||

tāṃ gaṅgāṃ punarāsādya
 vasantaṃ munisannidhau |
 avighnaṃ puṣyayōgēna
 śvō rāmaṃ draṣṭumarhasi || 6.126.54 ||

tataḥ sa vākyairmadhurairhanūmatō
 niśamya hṛṣṭō bharataḥ kṛtāñjaliḥ |
 uvāca vāṇīm manasaḥ praharṣiṇīm
 cirasya pūrṇaḥ khalu mē manōrathaḥ || 6.126.55 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 yuddhakāṇḍē ṣaḍviṃśatyadhikaśatatamaḥ sargaḥ ||